

Kauniaisten kaupungin vastaukset sosiaali- ja terveysministeriön webropol-kyselyyn koskien kuntien roolia sote-palvelujen tuottajina maakuntien järjestämisvastuulle kuuluvassa palvelujärjestelmässä

Kysymys 1.

Tulisiko kunnilla olla **oikeus tuottaa laissa tarkemmin määriteltyjä** sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan palvelutuotantoa, jolloin kunnille maksettavista korvauksista säädettäisiin lailla? Tässä tapauksessa maakunnalla ei olisi oikeutta estää kuntaa tuottamasta palveluja. (Kyllä / Ei)

Vastaus: Ei

Perustelut:

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistapoja tulee tarkastella kokonaisuutena. On tärkeää, että hallitusohjelmaan sisältyvä selvitys Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun alueen erillISRatkaisusta tehdään ensin kuntien näkemyksiä kuullen. Vasta selvityksen ja sen pohjalta tehtyjen linjausten jälkeen ja kuntien roolin selkiytyttyä on mahdollista ottaa tarkemmin kantaa kuntien rooliin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa.

Kysymys 1.A.

Mikäli kunnilla olisi lain perusteella oikeus tuottaa palveluja, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? (Erittäin todennäköisesti 5 - 1 Hyvin epätodennäköisesti)

Vastaus: 1

Kysymys 2.

Tulisiko kunnalla olla **mahdollisuus tuottaa** sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja? Tässä **tapauksessa maakunta tekee päätöksen ja solmii sopimuksen kunnan kanssa.** (Kyllä / Ei)

Vastaus:

Kyllä

Perustelut:

Kuntien mahdollisuus tuottaa palveluja tulisi sallia maakunnan tai muun järjestäjätahon ohjauksessa ja rahoittamana. Edellytyksenä on, että sekä järjestäjä että kunta näin haluavat ja siitä yhdessä sopivat. Kuntien pitäisi voida tuottaa palveluja itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa esimerkiksi kuntayhtymä- tai vastuukuntamallilla.

Kuten edellisen vastauksen perusteluissa todettiin, sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistapoja tulee tarkastella kokonaisuutena. On tärkeää, että hallitusohjelmaan sisältyvä selvitys Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun alueen erillISRatkaisusta tehdään ensin kuntien näkemyksiä kuullen. Vasta selvityksen ja sen pohjalta tehtyjen linjausten jälkeen ja kuntien roolin

selkiytyttyä on mahdollista ottaa tarkemmin kantaa kuntien rooliin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa

Kysymys 2.a.

Mikäli kunnilla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? (Erittäin todennäköisesti 5 - 1 Hyvin epätodennäköisesti)

Vastaus: 2

Kysymys 3. Tulisiko kunnalla olla **laissa säädetty velvollisuus tuottaa** sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja, jolloin kunnille maksettavista korvauksista säädetäisiin lailla? Tässä tapauksessa maakunnalla ei olisi oikeutta estää kuntaa tuottamasta palveluja, eikä kunnilla olisi oikeutta olla tuottamatta palveluja. (Kyllä / Ei)

Vastaus: Ei

Perustelut:

Kunnille ei tule jäädä veloitetta palvelujen tuottamiseen, jos järjestämisvastuu otetaan niiltä pois. Kuntien edellytykset ja intressit palvelujen tuottamiseen vaihtelevat ja sen vuoksi paikalliseen sopimiseen tulee olla mahdollisuus, kuten kysymyksessä 2 todetaan.

Edellisten vastausten perusteluihin viitaten painotetaan, että sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistapoja tulee tarkastella kokonaisuutena. Hallitusohjelmaan sisältyvä selvitys Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun alueen erillisratkaisusta tulee tehdä ensin kuntien näkemyksiä kuullen. Vasta selvityksen ja sen pohjalta tehtyjen linjausten jälkeen ja kuntien roolin selkiytyttyä on mahdollista ottaa tarkemmin kantaa kuntien rooliin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa.

Kysymys 4.

Tulisiko kunnilla olla maakunnan palvelutuotantoon nähden **oikeus** (yleisen toimivallan perusteella) **tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan**, ilman maakunnan maksamaa korvausta ja erillään maakunnan järjestämisvastuusta ja palveluntuotannosta? Tässä tapauksessa palvelut olisivat kunnan omille kuntalaisilleen tarjoamia laissa säädetyn julkisen järjestämisvastuun ulkopuolisia/ylimääräisiä palveluja. (Kyllä / Ei)

Vastaus: Ei

Perustelut:

Järjestämisvastuu ja sen kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin menettäisi merkityksensä, jos kunnat voisivat maakunnan tahtotilasta riippumatta edelleen päättää itsenäisesti palvelujen tuottamisesta maakunnan järjestämien palvelujen lisäksi.

Julkisen järjestämisvastuun ulkopuolisten/ylimääräisten sote-palvelujen tuottaminen kunnan omalla rahoituksella ei lisäisi kansalaisten yhdenvertaisuutta, vaan pikemminkin lisäisi eroja kuntien välillä. Vaihtoehto ei ole kannatettava myöskään kansantalouden tai kokonaisveroasteen kannalta.

Kunnat voivat yleisen toimivaltansa perusteella tuottaa jatkossakin muita kuin sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöjen mukaisia palveluja esimerkiksi asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Edellisten vastausten perusteluihin viitaten painotetaan edelleen, että sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistapoja tulee tarkastella kokonaisuutena. Hallitusohjelmaan sisältyvä selvitys Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun alueen erillisratkaisusta tulee tehdä ensin kuntien näkemyksiä kuullen. Vasta selvityksen ja sen pohjalta tehtyjen linjausten jälkeen ja kuntien roolin selkiytyttyä on mahdollista ottaa tarkemmin kantaa kuntien rooliin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa.

Kysymys 4.a.

Mikäli kunnilla olisi oikeus tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? (Erittäin todennäköisesti 5 - 1 Hyvin epätodennäköisesti)

Vastaus: 1

Kysymys 5.

Mikä on kuntanne **ensisijainen näkemys** kuntien roolista toimia sotepalvelujen tuottajana? Laittakaa järjestykseen ne vaihtoehdot, joihin edellä kysymysten 1 - 4 osalta vastasitte "Kyllä". Mikäli vastasitte kaikkiin edellä esitettyihin vaihtoehtoihin "Ei", niin teidän ei tarvitse vastata kysymykseen.

A. Kunnalla olisi oikeus tuottaa laissa määriteltyjen kriteerien perusteella tai tietyissä laissa määritellyissä tehtävissä palveluja ilman, että maakunnalla olisi harkintavaltaa kunnan roolista palvelun-tuottajana. Maakunta rahoittaisi palveluja laissa säädettyjen kriteerien perusteella. (Kysymys 1.)

B. Kunnalla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja maakunnan harkinnan ja maakunnan kanssa tehtävän sopimuksen perusteella. Korvaus määräytyisi sopimuksen perusteella. (Kysymys 2.)

C. Kunnalla olisi laissa säädetty velvollisuus tuottaa määritellyjä palveluja ja korvauksen perusteesta säädetäisiin lailla. (Kysymys 3.)

D. Kunnalla olisi oikeus (yleisen toimivallan perusteella) tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan ilman, että maakunta määrittäisi sen palvelutuotantoa tai maksaisi sille korvausta. (Kysymys 4.)

Vastaus: B

Kysymys 6.

Mikäli vastasitte johonkin edellä olevista kysymyksistä 1 - 4 "Kyllä", mitä palveluita katsotte tarkoituksenmukaiseksi kuntien tuottaa ja miksi?

Sosiaalihuolto – mitä palveluja ja tehtäviä (Kyllä / Ei) ja avovastaus perusteluihin

1. Sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta (Sosiaalihuoltolaki, SHL 6 §)
2. Rakenteellinen sosiaalityö (SHL 7 §)
3. Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen (SHL 8 §)
4. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen (SHL 9 §)
5. Palvelujen kehittäminen kasvatuksen tukemiseksi (SHL 10 §)
6. Sosiaalityötä (SHL 15 §)
7. Sosiaaliohjausta (SHL 16 §)
8. Sosiaalista kuntoutusta (SHL 17 §)

9. Perhetyötä (SHL 18 §)
10. Kotipalvelua (SHL 19 §)
11. Kotihoitoa (SHL 20 §)
12. Asumispalveluja (SHL 21 §)
13. Liikkumista tukevia palveluja (SHL 23 §)
14. Päihdetyötä (SHL 24 §)

15. Mielensterveystyötä (SHL 25 §)
16. Kasvatus- ja perheneuvontaa (SHL 26 §)
17. Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvontaa (SHL 27 §)
18. Vammaispalveluja (Kehitysvammalain ja vammaispalvelulain perusteella annettavat palvelut) Jatkokysymys: mitä tarkemmin?
19. Kuntouttavaa työtoimintaa (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta)
20. Oppilas- ja opiskeluhuollon kuraattoritoimintaa (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)
21. Kaikkea edellä olevaa 22. Jotain muuta, mitä?

Terveydenhuolto – tehtävä (Kyllä / Ei) ja avovastaus perusteluihin

1. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa (Terveydenhuoltolaki, TervHL 12 §)
2. Terveysneuvonta ja terveystarkastukset (TervHL 13 §)
3. Seulonnat (TervHL 14 §)
4. Neuvolapalvelut (TervHL 15 §)
5. Kouluterveydenhuolto (TervHL 16 §)
6. Opiskeluterveydenhuolto (TervHL 17 §)
7. Työterveyshuolto (TervHL 18 §)
8. Ympäristöterveydenhuolto (TervHL 21 §)
9. Avosairaanhoido: yleislääketieteen alaan kuuluva (TervHL 24 §)
- 9.a. Yleislääketieteen alaan kuuluva, terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito sekä näihin kuuluvat laboratorio- ja kuvantamispalvelut ja kuntoutustarpeen arviointi
10. Avosairaanhoido: muu kuin yleislääketieteen alaan kuuluva, (TervHL 24 §)
- 10.a. Muu kuin yleislääketieteen alaan kuuluva, terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito sekä näihin kuuluvat laboratorio- ja kuvantamispalvelut ja kuntoutustarpeen arviointi
11. Sairaanhoido yleislääkärijohtoisella vuodeosastolla, (TervHL 24 §)
12. Kotisairaanhoido (TervHL 25 §)
13. Suun terveydenhuolto (TervHL 26 §)
14. Mielensterveystyö (TervHL 27 §)
15. Päihdetyö (TervHL 28 §)
16. Lääkinnällinen kuntoutus (TervHL 29 §)
17. Ensihoito, (TervHL 39 §)
18. Kaikkea edellä olevaa
19. Jotain muuta, mitä?

Vastaus: Palveluja koskeva listaus on epätäydellinen ja kokonaisuus hahmottumaton.

Kysymys 7. Vapaa sana aiheesta ja terveiset ministeriölle:

Vastaus:

Kysymysten 1–4 perusteluissa painotetaan, että sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä, rahoittamista ja tuottamistapoja tulee tarkastella kokonaisuutena. Sen lisäksi on tärkeää huomioida, että lasten, nuorten ja perheiden palveluissa ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja opetuksen sekä muiden kunnan toimialojen kanssa.

Asiakaslähtöisyyden, palvelun laadun ja riittävyyden varmistamiseksi tarvitaan toiminta- ja palvelukulttuurin muutosta, minkä mahdollistaa ja mitä tukee yhteen sovitettu maakunnallinen tietojärjestelmä, esim. Apotti.

Jos järjestäminen ja rahoitusvastuu päädyttäisiin kokoamaan maakuntiin koko maassa, kuntien mahdollisuutta tuottaa palveluja ei tule kategorisesti kieltää. Tämä mahdollisuus tulee sallia, mutta sen tulee tapahtua järjestäjätahon ohjauksessa ja rahoittamana, sekä järjestäjän että kunnan niin halutessa ja yhdessä sopien.